

Bataga jinaa kanj Pol n'a sanba Korent borey se

Citaaboo fahamandiroo

Korent man'ti kala koyra beeri kanj goo Gres gandaa ra. Zamanoo din koyraa borey ga tooru boobo gana. Pol na jiiri foo nda jere tee no din. Irkoy nk'a sanba a ma Alhabar Boryaa har no din. Boroyan naanay Isa. Amma kanj Pol hun no din, waafakay janay huru kretiyeŋey nda cere game. Waatoo kanj Pol maar'a, a na batagaa woo sanba i se ka biney danj k'i bayrandi kanj Isa ganakey man'ti kala gaaham foo. I ga hima ka baa cere, ka cere faaba.

I na bataga sanba Pol se k'a hãa nda hayayan. Hãayan fooyan ne kanj Pol n'i zaabi:

- Isa ganakey ga hima ka hiiji wala?*
- Ganakey ga hima ka ŋaa tooru ganakey do wala?*
- Taka foo nda boro ga hima ka goy nda Hundi Henanantaa nooyaney?*
- Macin no ganakey ga ti a buuyan banda ga?*

Borey kanj se batagaa sanbandi maanney

nda fooyanoo kanj teendi i se

¹ *Agay Pol kanj ti Almasihu Isa diyaw kanj a n'a cee Irkoy ibaayoo ra nda ir armaa Sosten*

² *ka batagaa woo sanba Irkoy Egilizoo se kanj goo Korent koyraa ra, borey kanj jisandi jere ga Irkoy se Almasihu Isa albarkaa ra. I ciyandi*

ka tee Irkoy boro henanteyan, ngi nda borey kul kan nongu kul kan ra no i g'ir Koyoo Isa Almasihu maapoo cee. Nga ti ngi nda ir Koyoo.

³ Ir Baaba Irkoy nda ir Koyoo Isa Almasihu anneemaa nda alaafiyaa ma kaa war ga.

Gomnoo kan ga duwandi Almasihu bande

⁴ Ay ga albarka dan waati kul ay Koyoo se war sabbu se Irkoy anneemaa maaganda kan nondi war se Almasihu Isa albarkaa ra.

⁵ Nda mo haya kan se nga ra war duu gomni haya kul ra, šenni kul ra nda bayray kul ra,

⁶ zama Almasihu seedetaraa tabati war game.

⁷ Woo ra anneemaa nooyan si war kuma alwaatoo kan ra war goo m'ir Koyoo Isa Almasihu bangayroo batu nda naanay.

⁸ Nga no ma war tabatandi hala benantaa ga, hala war ma tee boroyan kan ga laybu sii ir Koyoo Isa [Almasihu] zaaroo hane.

⁹ Irkoy ga laadir, nga no ka war cee ka war tee affoo nda nga Iz'aroo Isa Almasihu ir Koyoo.

Korent Egilizoo fay-fay

¹⁰ Ag'armey, ay g'a naaray war ga ir Koyoo Isa Almasihu maapoo albarkaa ra, war ma tee jinde foo. Fay-fayyan masi huru war game. Wa tee affoo ka timme, war ma tee miileyen foo, ibaayi foo.

¹¹ Ag'armey, Klowe hugoo borey n'ay bayrandi kan yenjeyan goo war game.

¹² Hayaa ne kan ay ga baa y'a har, war ra, boro foo kul mma nee: «Agay Pol bande ay goo.» Affoo ga nee: «Agay Apolos bande ay goo.» Affoo

ga nee: «Agay Piyer bande ay goo.» Affoo ga nee: «Agay Almasihu bande ay goo.»

¹³ Almasihu nka zamnandi wala? Agay Pol ka kanjandi war se wala? Wala mo agay Pol maapoo ga war batizandi wala?

¹⁴ Ay ga Irkoy foo nda goy kan ay mana boro kul batize war ra nda man'ti Krispus nda Gayus.

¹⁵ Adişi boro kul masi nee kan nga batizandi ay maapoo ga.

¹⁶ Cimi no ay na Stefanas mo hugoo borey batize, woo banda ga, ay si boro bay kan ay n'a batize.

¹⁷ Almasihu man'ay sanba ya borey batize, a nk'ay sanba ya Alhabar Boryaa har bila adamize lakkaloo šennoo, hala Almasihu kanjandibundoo addaliloo masi koy tee yaada.

Isa Almasihu ti Irkoy hinoo nda nga lakkaloo

¹⁸ Almasihukanjandiyanoo waazoo man'ti kala hollokomtaray borey kan ga halaci se, amma ir kan ga hallasi se, Irkoy hinoo no,

¹⁹ zama a hantumandi Citaaboo ra ka nee: «Ay ga lakkalkoyney lakkaloo halaci, ka bayraykey bayraa tee yaada.»*

²⁰ Man lakkalkoynoo? Man Citaaboo baykaa? Man zamanoo šenni baykaa? Man'ti Irkoy nka adupna lakkaloo bere k'a tee hollokomtaray?

²¹ Irkoy lakkaloo kan cebandi adupna se, adupna nda nga lakkaloo kul a mana hin ka Irkoy bay a ra. Woo maaganda se a kan Irkoy se nga ma kanjandiyanoo waazoo kan ma

* **1:19 1.19** Ezayi 29.14.

nee hollokomtaray no ka borey hallasi kan ga naanay.

²² Alyahuudey ga tammaasa kayfante wiri, Grekey ga lakkal ceeci.

²³ Ir, ir si haya waazu kala Almasihu kan kanjandi. Alyahuudey se waazoo woo ga boro tuti ifutu ra. Dumey kan man'ti Alyahuudu se hollay no.

²⁴ Amma borey kan ciyandi, a tee Alyahuudu wala Grek, Almasihu man'ti kala Irkoy hinoo nda Irkoy lakkaloo,

²⁵ zama Irkoy hayaa kan ga hima nda hollokomtaray goo nda lakkal ka bisa adamizey. Irkoy gaabi jan'aa goo nda gaabi ka bisa adamizey.

²⁶ Ag'armey, wa hongu waatoo kan Irkoy na war cee, borey kan adun'na g'i dii lakkalkoyni, i si boobo war ra, hinikoyney si boobo war ra, borciney si boobo war ra.

²⁷ Irkoy na borey suuba kan adun'na g'i dii sanda hollokomyan' kan borey haawandi kan se i ga nee lakkalkoyni. Irkoy na borey kan sii nda gaabi suuba ka borey kan goo nda gaabi haawandi.

²⁸ Irkoy na borey kan adun'na g'i yeeti banda, i g'i kaynandi, i s'i tee baffoo, suuba ka borey tee yaada kan se i ga nee kayante,

²⁹ hala boro kul masi bolsay Irkoy jine.

³⁰ Amma Irkoy albarkaa ra war, war goo Almasihu Isa bande kan Irkoy n'a tee ir se lakkal, a n'ir tee boro šerrante, a n'ir henanandi, a n'ir feeri k'ir kaa zunubu ra,

³¹ hala a ma teendi nda takaa kan nda a

hantumandi Citaaboo ra ka nee: «Boro kan ga bolsay, ma bolsay nda ir Koyoo.»†

2

Isa kanjandiyanoo šennoo

¹ Ag'armey, agay hunday, waatoo kan ay koy war do, ya na koy nda šenni kaanay wala lakkal ka Irkoy sirroo* bayrandi war se,

² zama ay kayandi kan war game, ay si baa ya haya kul bayrandi nda man'ti Isa Almasihu, Isa Almasihu kan kanjandi.

³ Agay, ay cindi war game, ay ga yalaafu, ay ga hunbur, ay ga hanse ka jijiri.

⁴ Ay šennoo nda ay waazoo mana harandi nda [šenni] kaanay nda adamize lakkal, a diyandi kaaray Irkoy Hundoo nda nga hinoo albarkaa ra,

⁵ hala war naanaa masi jer adamize lakkaloo ga, a ma jer Irkoy hinoo ga.

Irkoy no ma lakkal cimoo noo

⁶ Woo kul ra, borey kan tee ka timme Irkoy fondaa ra, ir ga lakkal cawandi i se, amma man'ti zamanoo woo lakkaloo no, man'ti zamanoo woo hinikoyney† no kan ga bisa.

⁷ Amma Irkoy lakkaloo kan ti sirri no ir g'a har. Irkoy na lakkaloo woo soolu za aduŋpa mana tee hala ir ma huru daržaa ra.

† 1:31 1.31 Žeremi 9.23. * 2:1 2.1 «Irkoy sirroo», hantum fooyan ga nee «Irkoy meešennoo». † 2:6 2.6 Hinikoyney man'ti kala hinikoyney kan boro ga dii ey nda wey kan boro si dii ey.

⁸ Zamanoo hinikoyney‡ sii no kaŋ ga lakkaloo woo bay. Nda a gar i nk'a bay i s'ir Koy daržantaa kanji.

⁹ Sanda takaa kaŋ nda a hantumandi Citaaboo ra ka nee:

«Haya kaŋ moo mana dii a,

de mo haŋa mana maar'a,

haya kaŋ adamize binoo mana bay k'a miile,

woo ti hayaa kaŋ Irkoy n'a soolu borey se kaŋ ga bag'a.»§

¹⁰ Amma Irkoy na hayey wey bangandi ir se nga Hundoo albarkaa ra, zama Irkoy Hundoo ga haya kul fesufesu, ba Irkoy hayey kaŋ ga guusu.

¹¹ Adamizey ra, may no ma hayey bay kaŋ goo adamize ra nda man'ti adamize hundoo kaŋ goo a ra? Takaa din da boro kul si hayaa bay kaŋ goo Irkoy ra nda man'ti Irkoy Hundoo.

¹² Ir, ir mana duu aduŋŋa lakkaloo, Hundoo kaŋ hun Irkoy do no ir duu a, hala ir ma duu ka hayey bay kaŋ Irkoy n'i noo ir se yaada.

¹³ Ir ga hayey wey har nda šenni kaŋ adamize lakkaloo s'a cawandi, Irkoy Hundoo no m'a cawandi. Woo ra ir ga Irkoy Hundoo hayey fahamandi borey se nda šenney kaŋ hun Irkoy Hundoo do.

¹⁴ Adamize kaŋ si hongu nda kala nda adamize takaa, si Irkoy Hundoo hayey dii, nga se hol-loomtaray no, a si hin ka faham i se, zama Irkoy Hundoo albarkaa ra boro g'i kaa cere ra.

‡ 2:8 2.8 Sorro 3to. § 2:9 2.9 Ezayi 64.3; 52.15.

¹⁵ Boro kaŋ ra Irkoy Hundoo goo ga haya kul fesufesu, amma nga, boro kul si nga lakkaloo fesufesu,

¹⁶ zama:

«May no m'ir Koyoo miilewey bay, hala a ma hin k'ir Koyoo cawandi?»*
Amma ir, ir duu Almasihu miilewey.

3

Irkoy goykey

¹ Ag'armey, agay, ay mana hin ka šelan war se sanda boroyaŋ kaŋ Irkoy Hundoo g'i gongu, amma ya nka šelan war se sanda aduŋna izeyaŋ, sanda zanka kaccuyaŋ Almasihu ganaroo ra.

² Waa no ay na war noo war ma haŋ, man'ti ŋaayan tiŋa, zama war si hin k'a ŋaa. Koyne mo hala sohō war si hin k'a ŋaa,

³ zama war man'ti kala aduŋna izeyaŋ. Canseyan nda yenje kaŋ goo war game si cebe kaŋ aduŋna izeyaŋ ti war wala? Man'ti adamizey takaa nda war ga dira wala?

⁴ Waati kaŋ war affoo ga nee: «Agay Pol bande ay goo», affoo ga nee: «Agay Apolos bande ay goo», man'ti adamizey takaa nda war ga dira wala?

⁵ Apolos ti may? Pol ti may? Ir man'ti kala Irkoy goykawyaŋ kaŋyaŋ bande war naanay. Ir affoo kul nka goy nda nooyanoo kaŋ ir Koyoo n'a noo a se.

⁶ Agay, ay duma, Apolos n'a haŋandi, amma Irkoy no ma zayandi.

* **2:16 2.16** Ezayi 40.13.

⁷ Woo ra bora kan ga duma man'ti baffoo, bora kan ga hanandi man'ti baffoo, Irkoy kan ga zayandi ti haya.

⁸ Bora kan ga duma nda woo kan ga hanandi kul ti affoo, affoo kul, Irkoy g'a bana nda woo kan nda a g'a hima.

⁹ Irkoy goykasinawey ti ir, Irkoy faaroo ti war, Irkoy hugoo kan goo ma cina ti war.

¹⁰ Ka sawa nda Irkoy anneemaa kan nondi ya ne, sanda cinakaw lakkalkoyni, ay na feraw jinawey gorandi kan ti asaasoo, boro tana cina a ga. Amma boro foo kul ma hawgay nda takaa kan nda a ga cina a ga.

¹¹ Boro kul si hin ka asaasu tana tee kan man'ti woo kan teendi kan ti Isa Almasihu.

¹² Nda boro cina asaasoo woo ga nda wura, wala nzorfu kaaray, wala tondi hay sendayan, wala bundu, wala subu koga, wala diiri,

¹³ boro foo kul goyoo ga kaa ka bayrandi, zama ciitoo zaaroo g'a cebe. Zaaroo ga bayrandi nuunaa ra, boro foo kul goyoo dumoo, nuunaa g'[a] bayrandi.

¹⁴ Boro kan goyoo duumi, a mana ton, bora ga duu nga sufuraa.

¹⁵ Amma boro kan goyoo ton, nga banaa ga mursu, nga hunday ga hallasi, amma a ga hima nda nuune ra a bisa.

¹⁶ War nka si bay kan war ti Irkoy hugoo wala? War si bay kan Irkoy Hundoo na war tee nga gorodogoo wala?

¹⁷ Boro kan na Irkoy hugoo halaci, Irkoy ga bora halaci, zama Irkoy hugoo kan ti war nka jisandi jere ga a se.

18 Boro kul masi nga boŋ darga! Nda war ra, boro goo kaŋ ga hongu nga goo nda lakkal zamanoo woo ra, a ma tee hollokom hala a ma duu ka duu lakkal.

19 Zama aduŋŋa lakkaloo man'ti kala hollokomtaray Irkoy do. A nka hantumandi Citaaboo ra ka nee: «Nga no ma lakkalkoyney dii ngi carmaa ra.»*

20 A hantumandi mo koyne ka nee: «Ir Koyoo ga lakkalkoyney miilewey bay, a ga bay kaŋ i man'ti kala yaada.»†

21 Adiŋi boro kul masi bolsay nda adamize, zama hayey kul man'ti kala war wane.

22 A ma tee Pol, wala Apolos, wala Piyer, wala aduŋŋa, wala hunayan, wala buuyan, wala hayey kaŋ ga bara sohō da, wala wey kaŋ goo kaa: i kul man'ti kala war wane.

23 Amma war, Almasihu wane nda war, Almasihu, Irkoy wane nda a.

4

Almasihu diyawey

1 Takaa woo ra borey m'ir laasaabu sanda Almasihu tamyaŋ nda Irkoy sirrey talfikawyaŋ.

2 Hayaa kaŋ i ga wiri talfikaw ga man'ti kala a ma garandi laadirante.

3 Agay woo, a ga sawa ay ga, war m'ay ciiti wala adamize m'ay ciiti. Agay, ay s'ay boŋ ciiti,

4 zama ay binoo s'ay gurzugay, amma hayaa woo ra, man'ti ya nka tee boro šerrante, boraa kaŋ g'ay ciiti man'ti kala ir Koyoo.

* 3:19 3.19 Ayuba 5.13. † 3:20 3.20 Zabur 94.11.

⁵ Woo se war masi baffoo ciiti nda nga waatoo mana too, hala waati kaŋ ir Koyoo kaa kaŋ ga hayey mo kaŋ ga tugu kubaa ra dan gaayoo ra, ka borey biney miilawey fatawandi. Waatoo din Irkoy ga boro foo kul saabu nda woo kaŋ nda a ga hima.

⁶ Ag'armey, šenney wey kaŋ ay n'i har agay nda Apolos ga, ya n'i har kala hala war m'ir guna ka tee se. A ga war ganji war ma bisa woo kaŋ hantumandi ga, hala war masi bolsay ka boro foo bisandi affoo.

⁷ Macin no ma ni nda borey jerey fay? Macin bara ma ne kaŋ mana nondi ma ne? Nda a nka nondi ma ne, macin se n'ga bolsay sanda a mana nondi ma ne?

⁸ War kungu ka ben! War duu alman ka ben! War sintin ka laama bila ir! Yala war ma laama nda cimi hala ir mo ma laama war bande!

⁹ Zama ni mma nee kaŋ Irkoy nka doo kokorantey noo ir kaŋ ti diyawey se: ir ga hima nda sanda boroyaŋ kaŋ kayandi i ma buu, zama ir tee gaayahaya aduŋna se, maanaa almalaykey nda borey se.

¹⁰ Ir wey ya, ir tee hollokomyaŋ Almasihu maaganda se, amma war ya, war duu lakkal Almasihu bande, ir sii nda gaabi, amma war goo nda gaabi. War duu beeray, amma ir kayna.

¹¹ Hala nongoo kaŋ ra ir goo, ir ga zarabi nda heray nda jaw, ir bapi, i na kabe k'ir kar, ir sii nda gorodoo foo.

¹² Ir ga goy nda ir kabey ka fara, i g'ir wow, ir ga gaara, i g'ir gurzugay, ir ga muŋe,

¹³ i g'ir maapey futandi, ir ga šenni henna har

i se. Hala sohõ ir tee sanda aduṅṅa žiiboo, sanda haya žiiba kaṅ ga warrandi.

¹⁴ Man'ti ya mma baa ya war haawandi, nga se ay ga hayey wey hantum, amma ya mma baa ya war hoyray sanda ay zankey, ay baakey.

¹⁵ Ba nda war duu gongukaw zenber woy (10.000) Almasihu ganaroo ra, amma woo kul, war sii nda baaba boobo, zama agay, ay na Alhabar Boryaa ka war daṅ aduṅṅa ra Almasihu Isa albarkaa ra.

¹⁶ Woo maaganda se ay g'a ṅaaray war ga, war ma tee ay dendenkey.

¹⁷ Woo ka kate ya Timote sanba war do kaṅ ti ay izoo kaṅ ay ga hanse ka bag'a, laadirante no ir Koyoo albarkaa ra. A ga war lakkaley zumandi fondawey kaṅ ra ay dira Almasihu [Isa] albarkaa ra nda takaa kaṅ nda ay g'i cawandi nongoo kul ra, Egiliz foo kul ra.

¹⁸ Boroyaṅ war ra too nda hew, i mma tammahã kaṅ ay si kaa war do.

¹⁹ Amma ne nda kayna ay ga koy war do nda ir Koyoo baa. Nda ay too kate ay si borey kaṅ ga bolsay šenney daṅ assal, hayey kaṅ i ga hin k'i tee no ma kabu,

²⁰ zama Irkoy Laamaa man'ti šenni de, hini no.

²¹ Macin no war ga baa, ya koy war do nda gobu wala ya koy nda baji nda bineyaynay?

5

Hayey kaṅ ga Egiliz žiibandi

¹ Nongoo kul ra boro ga maa kaŋ woy nda aru izefututaray ga tee war game, woy nda aru izefututaray dumi kaŋ si diyandi ba kutakey game, war affoo ga marga nda nga baaba wandoo.

² Woo kul, war ga hew, war biney nka hima ka hanse ka maray, hala bora a kaŋ na woo tee, war m'a gaaray k'a kaa war game.

³ Agay, ba nda ay kunturoo sii war game, ay hundoo goo war game, ay na bora a kaŋ na hayaa woo dumoo tee nda takaa woo ciiti ka ben sanda ya mma bara war game:

⁴ waatoo kaŋ ay hundoo nda war ga marga [ir] Koyoo Isa maapoo ra, ir Koyoo Isa hinoo bande,

⁵ bora a woo cine ma taŋandi Ibilisi se hala hamoo ma duu ka halaci, hundoo ma hallasi ir Koyoo zaaroo hane.

⁶ War foomayanoo si boori, war nka si bay kaŋ dolobiri kaccu ga laajinoo kul tunandi wala?

⁷ Wa dolobiri žeena a warra ka war bon henanandi, hala war ma tee laajin taaga. Woo gar dolobiri sii war ra, zama Almasihu kaŋ ti ir Borcintaraa Feeji-izoo sargandi.

⁸ Woo maaganda se ir ma jingaroo tee, amma man'ti nda dolobiri žeena, wala laalay nda binefutay dolobiri. A ma teendi nda laajin kaŋ ra dolobiri sii kaŋ ti henanyan nda cimi.

⁹ Ay batagaa faa ra, ay hantum war se kaŋ war nda borey kaŋ ga woy nda aru izefututaray tee masi marga haya kul ra.

¹⁰ Man'ti adupna woo borey kaŋ ga woy nda aru izefututaray tee, wala albahiirey, wala komakey, wala tooru ganakey ga ay goo, nda a gar ngi ga ay goo, kala war ma fatta adupna ra.

¹¹ Amma sohõ ya nka hantum war se kañ nda boro goo war ra kañ i g'a cee nda ir armaa, de boro no kañ ga woy nda aru izefututaray tee, wala albahiiri, wala tooru ganakaw, wala boro wowkaw, wala harifutu hankaw, wala komakaw, boraa woo cine, war masi ba ñaa a bande.

¹² Adişi agay no ma taray borey ciiti wala? War, man'ti war borey no war g'i ciiti?

¹³ Taray borey, Irkoy g'i ciiti.

«Wa boro laalaa kaa war game.»*

6

Ciitoo kañ huru ganakey nda cere game

¹ Nda yenje huru war affoo nda affoo game, taka foo nda a ga yadda ka koy nda a borey kañ si šerre do i m'a ciiti? Macin se a si koy nda a Irkoy boro henantey do?

² War nka si bay kañ nga boro henantey no ma kaa ka aduñña ciiti? Aywa, nda war no ma aduñña ciiti, war si hima nda ka haya buunayan ciiti wala?

³ War nka si bay kañ ir ga kaa ka almalaykey ciiti soko aduñña almuraadey?

⁴ Nda ciiti huru war game aduñña almuraadey maaganda se, borey kañ Egilizoo s'i guna no war g'i zaa ciitikaw wala?

⁵ Ya nk'a har war se hala war ma haw. Woo ti lakkalkoyni sii war game, ba affoo, kañ ga hin ka ciiti nga armey nda cere game wala?

* **5:13 5.13** Alhukumoo 17.7; 19.19; 21.21; 22.22, 24; 24.7.

⁶ Arma foo ga koy ciiti nda nga armaa, koyne mo borey do kaŋ si naanay Irkoy!

⁷ [Nda cimi,] haya kul kaŋ no, ciiti ma huru war nda cere game, war kaŋyanoo no. Macin se war si baa war ma boro kaŋ si šerretaray tee muŋe? Macin se war si baa war ma tooŋeyan muŋe?

⁸ Amma war, war hunday no ma šerretaray jaŋay tee, de mo war ga borey tooŋe, war armyey se war g'a tee!

⁹ War nka si bay kaŋ borey kaŋ si šerre si Irkoy Laamaa tubu? War masi war boŋ darga, borey kaŋ ga woy nda aru izefututaray tee, nda tooru ganakey, nda zinateerey, nda arey kaŋ ga marga nda arey,

¹⁰ nda zayey, nda albahiirey, nda harifutu haŋkey, nda boro wowkey, nda komakey si Irkoy Laamaa tubu.

¹¹ Woo ti haya kaŋ war affooyaŋ cindi ka ti a. Amma war ŋumayandi, war jisandi jere ga Irkoy se, war tee boro šerranteyaŋ ir Koyoo Isa Almasihu maapoo nda Irkoy Hundoo albarkaa ra.

Wa war gaahamey ka Irkoy beerandi

¹² «A ga bisa ya ne ya haya kul tee», amma man'ti haya kul ra nafaw goo ya ne. «A ga bisa ya ne ya haya kul tee», amma ay si naŋ haya kul m'ay daŋ nga cire.

¹³ Naayan mana teendi kala gunde se, gunde mana teendi kala ŋaayan se, amma Irkoy ga kaa k'i kul halaci. Gaaham mana teendi woy nda aru izefututaray se, gaaham mana teendi kala ir Koyoo se, ir Koyoo wane nda gaaham, gaaham wane nda ir Koyoo.

¹⁴ Irkoy kaŋ n'ir Koyoo tunandi, a g'ir mo tunandi nda nga hinoo.

¹⁵ War nka si bay kaŋ war gaahamey man'ti kala Almasihu gaahamoo nonguyan? Ay ga hima ka Almasihu gaahamoo nonguyan zaa k'i tee woykuuru gaaham se nonguyan wala? Abada!

¹⁶ [Wala] war nka si bay kaŋ aru kaŋ denji woykuuru ga, nga nda a tee gaaham foo? Zama Citaaboo nee: «Ngi boro hinkaa ga tee gaaham folloku».*

¹⁷ Aru kaŋ denji ir Koyoo ga, nga nda a ga tee hundi foo.

¹⁸ Wa zuru woy nda aru izefututaray se! Zunubu kul kaŋ boro n'a tee sii kala nga gaahamoo se taray, amma boro kaŋ na woy nda aru izefututaray tee ga duu zunubu nga boŋ gaahamoo ga.

¹⁹ War nka si bay kaŋ war gaahamoo man'ti kala Irkoy hugoo kaŋ ra Hundi Henanantaa kaŋ goo war ra goo, de mo Irkoy k'a noo war se? War si war boŋ may,

²⁰ war nka dayandi, war hayoo banandi. Adiši war gaahamey ma goy Irkoy daržaa se.

7

Hāayaney kaŋ teendi hiijay here zaabey

¹ Sohō ir ma šelaŋ hayey ga kaŋ ga war hantum ya ne:

A ga boori aru se a masi too woy do.

² Amma hala boro ma mooru woy nda aru izefututaray ga, aru foo kul ma bara nda nga boŋ

* 6:16 6.16 Sintinoo 2.24.

wandoo, de mo woy foo kul ma bara nda nga bon kurpoo.

³ Kurpe ma wande noo woo kan nda a ga hima, takaa din da woo kan nda kurpe ga hima, wande m'a noo a se.

⁴ Woy si nga gaahamoo may, kurpoo wane nda a, takaa din da kurpe si nga gaahamoo may, wandoo wane nda a.

⁵ War masi war bon wanji cere se, nda man'ti haya no kan war waafaku a ga, ka waati nan hala war ma war bon noo Irkoy naarayyan se. Woo banda ga, war ma yee cere ga hala Ibilisi masi war sii, zama war si hin ka war bon dii.

⁶ Woo kan ay n'a har war se hoyrayyan no, man'ti gaabi no.

⁷ Ay si baa kala borey kul ma tee ay cine, amma boro foo kul goo nda nga bon anneemaa nooyanoo kan Irkoy n'a noo a se, affoo ga tee takaa woo, affoo mo ga tee takaa woo.

⁸ Ay ga nee borey kan mana hiiji nda woyey se kan kurney buu, a ga boori i se i ma cindi takaa din da sanda agay.

⁹ Amma nda i si hin ka ngi bon dii, i ma hiiji, zama i ma hiiji baa i ma too nda alhawa.

¹⁰ Borey kan hiiji, ay g'i yaamar, man'ti agay ka nee, amma ir Koyoo ka nee: woy masi fay nga kurpoo.

¹¹ Nda a fay, a ma cindi takaa din da, a masi hiiji, wala a ma waafaku nda nga kurpoo ka yee a se. Aru mo masi fay nga wandoo.

¹² Borey jerey, agay, ay ga nee i se, amma man'ti ir Koyoo ka nee: nda ir arma foo goo nda

wande kaŋ man'ti ganakaw, de woyoo yadda ka goro nda a, a masi fay a.

¹³ Takaa din da, nda woy goo nda kurŋe kaŋ man'ti ganakaw, de kurŋoo yadda ka goro nda a, a masi fay kurŋoo,

¹⁴ zama kurŋoo kaŋ man'ti ganakaw, nga wandoo g'a henanandi, de mo woyoo kaŋ man'ti ganakaw, ir armaa kaŋ ti kurŋoo g'a henanandi. Nda man'ti woo, war izey ga žiibi, ka gar i henan.

¹⁵ Nda bora a kaŋ man'ti ganakaw ga baa nga ma fay, a ma fay, woo ra ir armaa wala ir woymaa mana hawa koyne. Irkoy nk'ir cee ir ma dira alaafiya ra.

¹⁶ Woyoo, ni mma bay wala man'ti ni no ma ni kurŋoo hallasi, aroo, ni mma bay wala man'ti ni no ma ni wandoo hallasi?

Boro ma cindi takaa kaŋ ga a goo ga waati kaŋ a ga ciyandi

¹⁷ Amma boro foo kul ma dira nda takaa kaŋ ir Koyoo n'a noo a se, nda takaa kaŋ ra a cindi waatoo kaŋ Irkoy g'a cee. Woo ti haya kaŋ nda ay ga Egilizey kul yaamar.

¹⁸ Boro kaŋ, waatoo kaŋ a ga ciyandi gar a hurubangu, a ma cindi takaa din da ga. Boro kaŋ, waatoo kaŋ a ga ciyandi gar jofolo no, a masi hurubangu.

¹⁹ Hurubanguyan man'ti baffoo, hurubanguyan jaŋay man'ti baffoo, hayaa kaŋ ga kabu ti Irkoy yaamarey diiyanoo.

²⁰ Boro foo kul ma cindi takaa kaŋ ga a goo ga waatoo kaŋ Irkoy n'a cee.

21 Baɓɓa ti ni waatoo kaɗ ni ciyandi? Masi alhuzun, amma nda n'ga hin ka sawal, ma sawal baa,

22 zama baɓɓa kaɗ ir Koyoo n'a cee mma tee borcin ir Koyoo albarkaa ra. Takaa din da, borcin kaɗ ciyandi mma tee Almasihu baɓɓaa.

23 War nka dayandi, war hayoo banandi, war masi tee borey se baɓɓa.

24 Ag'armey, boro foo kul ma duumi Irkoy jere nda takaa kaɗ ra a cindi waatoo kaɗ a g'a cee.

Woysoogey nda woyey kaɗ kurɓey buu

25 Haya kaɗ ti woysoogey, ir Koyoo man'ay noo yaamar, amma ay lakkaloo no ay g'a noo sanda boro kaɗ duu ir Koyoo tamallaa ka tee laadirante.

26 Ay ga hongu woo haya henna no, waati ũendaa kaɗ ga bara sabbu se, a ga boori boro ma cindi takaa kaɗ ga a goo.

27 N'goo nda wande, masi ceeci ka fay, n'sii nda wande, masi wande ceeci.

28 Amma woo kul, nda ni hiiji, mana zunubu tee. Nda woysoogo hiiji, a mana zunubu tee. Borey kaɗ hiiji ga zarabi beeri muje, amma agay, ay ga baa ya war kaa a cire.

29 Ag'armey, hayaa kaɗ ay g'a har ti: alwaatoo ga ũiita, hõ banda ga, borey kaɗ goo nda wande ma tee sanda i sii nda a.

30 Borey kaɗ ga hẽe ma tee sanda boroyaɗ kaɗ si hẽe. Borey kaɗ ga ɗaali ma tee sanda boroyaɗ kaɗ si ɗaali. Borey kaɗ ga day ma tee sanda boroyaɗ kaɗ mana haya day k'a jisi.

31 Wey kaɗ ga ngi almuraadey hanse nda aduɗɗa hayey ma tee sanda boroyaɗ kaɗ s'i

hanse nda ey, zama adupna woo nda nga azzaa-too ga ben.

³² Amma ay si baa war ma alhuzun zaa. Boro kan mana hiiji ga alhuzun zaa ir Koyoo hayey se, a ga ceeci taka kan nda nga ma kan ir Koyoo se.

³³ Boro kan ga hiiji mma alhuzun nda adupna hayey, a mma taka ceeci kan nda nga ma kan nga wandoo se,

³⁴ a ga zamna haya hinka game. Woy kan mana hiiji nda hondiyaw ga alhuzun nda ir Koyoo hayey hala nga ma duu ka henan nga gaahamoo ra nda nga lakkaloo ra. Woy kan hiiji si alhuzun nda kala adupna hayey ka guna taka kan nda nga ma kan nga kurpoo se.

³⁵ War gomnoo se ay ga woo har, man'ti ya mma baa ya war šiita. Ya mma baa war ma haya tee kan ga hima, war ma duumi ir Koyoo ga bila jere-jere.

³⁶ Nda boro ga hongu kan nga ga hondiyaa toopne kan nga ga hima ka hiiji a*, hiijaa gay a mana tee, woo mana kan aroo se, a nee kala nga ma hiiji a, a ma nga ibaayoo tee, a mana duu zunubu, i ma hiiji.

³⁷ Amma boro kan lakkaloo ga kani, a sii šiitay ra, de a goo nda nga ibaayoo se hini, a kayandi kan nga ma cindi bila nda nga ma hiiji, a na haya henna tee.

³⁸ Woo ra boro kan hiiji nga hondiyaa na haya henna tee, amma boro kan mana hiiji, na goy henna tee ka bisa woo kan hiiji.

* **7:36 7.36** A ga hin ka tee mo baaba no kan ga nga ize woyoo noo hiijay se.

³⁹ Woy ga denji nga kurɲoo ga kullihinne kurɲoo ga huna. Amma nda kurɲoo faati, a goo nda fondo ka hiiji boro kaɲ kan a se, amma a ma tee ir Koyoo ibaayoo ra.

⁴⁰ Ay lakkaloo ra, a goo nda gomni beeri nda a cindi takaa kaɲ ga a goo. Ay ga hongu kaɲ agay mo, Irkoy Hundoo goo ay bande.

8

Hamey kaɲ sargandi toorey maapey ga

¹ Haya kaɲ ti hayey kaɲ sargandi toorey maapey ga, ir ga faham kaɲ ir kul goo nda bayray. Bayray mma boro ka fooma, amma baji mma boro tonton.

² Nda boro ga hongu kaɲ nga ga haya bay, a mana baffoo bay jina sanda takaa kaɲ nda boro ga hima ka waana haya.

³ Amma boro kaɲ ga baa Irkoy, Irkoy no m'a bay.

⁴ Aywa, haya kaɲ ti hayey kaɲ sargandi toorey maapey ga ɲaayanoo, ir ga bay kaɲ tooru man'ti baffoo aduɲna ra. De mo ir ga bay kaɲ irkoy sii kaɲ man'ti Irkoy folloku.

⁵ Koyne mo cimi no kaɲ hayayan goo kaɲ se i ga nee «irkoyyan», a ma tee beenaa ra wala laboo ga sanda takaa kaɲ nda «irkoy» booboyan nda «koy» booboyan goo no.

⁶ Woo kul, ir se Irkoy folloku bara kaɲ ti Baaba Irkoy kaɲ ga haya kul ga hun, kaɲ se ir ga huna, nda Koy folloku kaɲ ti Isa Almasihu kaɲ ga kate haya kul ma bara, nga ra ir hunaroo goo.

⁷ Amma bayraa woo, man'ti boro kul bara nda a, boro fooyan, hala sohõ tooru bara lakkaley ra, i ga hayey ñaa kan sargandi toorey maaney ga, ngi fahamaa ga kacca, a žiibi.

⁸ Ka gar man'ti ñaayan no m'ir manandi Irkoy, nda ir mana ñaa, a si haya kul kaa ir ga. Nda ir ñaa, a si haya kul tonton ir ga.

⁹ Amma wa hawgay fondaa kan war duu a masi koy tee kanyan borey kan mana nin se.

¹⁰ Zama nda ni kan goo nda bayray, nda boro kan fahamaa ga kacca dii ni tooru hugu ra n'ga ñaa, woo si kate nga mo ma hayey ñaa kan sargandi toorey maaney ga wala?

¹¹ Woo se ni bayraa maaganda se, boraa kan fahamaa ga kacca ga halaci, ni armaa din da kan se Almasihu buu.

¹² Nda war duu zunubu war armyey ga nda takaa woo, ka ngi fahamay kaccaa maray, war na zunubu tee Almasihu jine.

¹³ Woo maaganda se, nda ham ga tee addalil kan ga ag'armaa kanandi, ay si ham ñaa abada, hala ya si tee addalil kan na ag'armaa kanandi.

9

Diyaw ga hima nda faabayan

¹ Ya nka s'ay bon may wala? Man'ti diyaw ti agay wala? Ay mana dii Isa kan ti ir Koyoo wala? Man'ti war ti ay goyoo silbaa kan ay n'a tee ir Koyoo se wala?

² Nda boro fooyan se ay man'ti diyaw, war ya se diyaw ti agay, zama war ti ay diyawtaraa silbaa ir Koyoo albarkaa ra.

³ Ay zaaboo ne borey kaŋ ga daŋ ay ga se:

⁴ ir sii nda fondo ka ŋaa ka haŋ wala?

⁵ Ir nka sii nda fondo ka wande zaa ir woymey ra sanda takaa kaŋ diyawey jerey, nda ir Koyoo armey, nda Piyer n'a tee?

⁶ Wala mo agay hinne nda Barnabas no ma hima ka goy k'ir boŋ ŋandi wala?

⁷ May no ma huru soojetaray a ma yee ka nga boŋ zaa? May no ma alaneb faari дума, de a si izoo ŋaa? Wala mo, may no ma adabba kur boy, de a si adabbaa wawaa haŋ?

⁸ Hayey wey kaŋ ay g'i har, adamize šenni no wala ašariyaa mo nka s'i har?

⁹ Zama a hantumandi Musa ašariyaa ra ka nee: «Heejoo kaŋ goo ma taasoo musay, masi mijoo haw.»* Irkoy mma alhuzun nda heeji wala?

¹⁰ N'bay ir se a ga šelaŋ? Zama ir se a na woo hantum, beerikaw ga hima ka beeri nda naata, de mo bora a kaŋ ga taasoo musay ga hima ka naata kaŋ nga ga duu a ra nga bagaa.

¹¹ Nda ir na Irkoy Hundoo gomney дума war game, nda ir na war kabehayayan hegay, haya beeri no wala?

¹² Nda boro fooyan goo nda fondo ka duu war ga haya, ir sii nda fondo ka duu war ga haya ka bisa ey wala? Woo kul ra, ir mana cimi ceeci, amma ir ga haya kul mupe hala haya kul masi AlmasihuAlhabar Boryaa ganji.

¹³ War nka si bay kaŋ borey kaŋ ga goy kayantey tee Irkoy hugu beeroo ra si huna kala nda Irkoy hugu beeroo [hayey]? De mo war nka

* **9:9 9.9** Alhukumoo 25.4; Timote bataga 1na 5.18.

si bay kaŋ borey kaŋ ga goy sargari tonadogoo ra, ngi bagaa goo sargaroo ra kaŋ ga kaandi?

¹⁴ Takaa din da, ir Koyoo yaamar kaŋ borey kaŋ ga Alhabar Boryaa har ma huna nda Alhabar Boryaa.

Pol mana cenda hayey ga kaŋ a ga hima ka duu ey

¹⁵ Amma agay, ya na tonton nda hayey wey affoo kul. Ya na woo hantum hala ya duu ey, zama ay baa ya buu nda boro m'ay foomayanoo taa ay kone.

¹⁶ Nda ay ga Alhabar Boryaa har, man'ti foomayan no, zama haya tilasante no kaŋ waaz-ibi ay ga. Ay bone nda ay mana Alhabar Boryaa har!

¹⁷ Nda ay g'a tee nda ay boŋ, ay ga hima nda banaw, amma nda ay g'a tee ba nda ay si baa, a mma tee goy kaŋ talfandi ay ga,

¹⁸ adiŋi macin ti ay banaa? Ay banaa man'ti kala ya Alhabar Boryaa har k'a daŋ borey jine yaada, bila nda ya hayey ceeci kaŋ Alhabar Boryaa g'i noo ya ne.

¹⁹ Borcin ti agay, boro kul s'ay may, amma ay n'ay boŋ tee baŋŋa borey kul se hala ya duu ka duu boro boobo.

²⁰ Alyahuudey bande, ay tee sanda Alyahuudu hala ya duu ka duu Alyahuudey. Borey kaŋ goo aŋariyaa hinoo cire bande, ay tee sanda boro kaŋ goo aŋariyaa hinoo cire, ka gar agay woo sii aŋariyaa hinoo cire, amma ay n'a tee hala ya duu ka duu wey kaŋ goo aŋariyaa hinoo cire.

²¹ Borey kaŋ sii ašariyaa hinoo cire bande, ay tee sanda boro kaŋ sii ašariyaa hinoo cire, ka gar man'ti ya nka sii Irkoy jine bila ašariya, ay goo Almasihu ašariyaa cire, ay na woo tee hala ya duu ka duu borey kaŋ sii ašariyaa hinoo cire.

²² Yalaafantey bande, ay tee yalaafante hala ya duu ka duu yalaafantey. Ay n'ay boŋ tee haya kul borey kul se hala taka kul kaŋ no ya boroyaŋ hallasi.

²³ Hayey kul, ay s'i tee kala Alhabar Boryaa maaganda se hala ya duu ka duu nga albarkaa ra haya.

²⁴ War nka si bay kaŋ borey kaŋ ga zuru ganganoo ra, i kul no ma zuru, amma boro folloku no ma duu konkošaa gomnoo? Wa zuru taka kaŋ ra war ma duu a.

²⁵ Boro kul kaŋ ga gurgay ga nga boŋ dii ka sawa haya kul ra. I g'a tee hala ngi ma duu ka duu fuula kaŋ ga waati kayna tee, amma ir, hala ir ma duu ka duu fuula duumante.

²⁶ Woo se agay, ay ga zuru nda takaa woo, man'ti ya nka si guwoo bay. Ay ga kara nda takaa woo, amma man'ti hewoo no ay g'a dunbu.

²⁷ Ay g'ay gaahamoo šiita k'a dan ay cire, zama ay ga hunbur agay kaŋ na borey waazu, Irkoy masi koy agay hunday gaaray.

10

Wa mooru tooru

¹ Ag'armey, ay si baa war ma jan ka bay kan ir baabey kul cindi duulaa cire, i kul bisa nda teekoo.*

² I kul batizandi Musa maapoo ga duulaa nda teekoo ra.

³ I kul na nyaayan follokaa nya kan Irkoy n'a noo,

⁴ de mo i kul na hanhaya follokaa han kan Irkoy n'a noo, zama i ga hayaa kan Irkoy n'a noo han tondoo ra, tondoo man'ti kala Almasihu.

⁵ Amma boro boobo i ra mana kan Irkoy se, woo se i buu saajoo ra.

⁶ Hayey wey teendi hala i ma tee ir se himakasinayyan, hala ir masi haya laaley boonay sanda takaa kan nda ngi, i n'i boonay.

⁷ War masi tee tooru ganakaw sanda takaa kan nda ngi affooyan n'a tee, nda takaa kan nda a hantumandi Citaaboo ra ka nee: «Jamaa goro ka nya ka han, nga banda ga, i tun ka hooray.»†

⁸ Ir masi woy nda aru izefututaray mo tee. Boroyan i ra n'a tee, zaari folloku boro zenber waranka cindi hinza (23.000) kan i ra ka buu.

⁹ Koyne mo ir masi Almasihu sii. Boroyan i ra n'a tee, gondey n'i halaci.

¹⁰ War masi nuunununu. Boroyan i ra n'a tee, wiiyakaa n'i halaci.

¹¹ Hayey wey duu ey hala i ma tee himakasinayyan, i hantumandi k'ir gagay, ir kan zamanoo benantaa kaa ir ga.

¹² Woo se boro kan ga hongu nga nka sinji henna Irkoy ganaroo ra, a ma hawgay a masi

* **10:1 10.1** Fattaroo 14.22-29. † **10:7 10.7** Fattaroo 32.6.

kanj.

¹³ Siiyan sii no kanj kaa war ga kanj mana duu adamize ka bisa, Irkoy ga laadir, a si nanj war ma siyandi hala nongu kanj ra war si hin a. Nda siiyan kaa, a ga war cebe fattadoo hala war ma hin k'a muje.

¹⁴ Woo maaganda se, ay baakey, wa mooru tooru ganayan.

¹⁵ Ya mma šelanj war se sanda boroyanj kanj goo nda lakkal. War hunday ma hayaa guna kanj ay g'a har.

¹⁶ Waati kanj ir g'ir Koyoo ŋaahayaa ŋaa, poti albarkantaa kanj nda ir ga albarka danj Irkoy se, borey kanj ga hanj nda a, man'ti i nka tee affoo Almasihu kuroo bande wala? Takulaa kanj ir g'a dunbu, borey kanj g'a ŋaa, man'ti i nka tee affoo Almasihu gaahamoo bande wala?

¹⁷ Takula folloku bara, ir kanj ti iboobaa man'ti kala gaaham foo, zama ir ga marga takula follokaa ra.

¹⁸ Wa Izirayel borey jamaa guna. Borey kanj ga hayey ŋaa kanj sargandi, man'ti i nka tee affoo sargari tonadogoo bande wala?

¹⁹ Macin no ay ga baa y'a har? Haya kanj sargandi toorey maaney ga, cin no a g'a hanse? Wala mo tooru, cin no a g'a hanse?

²⁰ Kalaa, kalaa! Sargarey kanj i g'i kaa, i s'i kaa kala ganjey se, man'ti Irkoy se i g'i kaa. Ay si baa war nda ganjey ma marga.

²¹ War si hin ka hanj nda ir Koyoo potoo war ma hanj nda ganjey potoo. War si hin ka ŋaa ir Koyoo ŋaadogoo ra war ma ŋaa ganjey ŋaadogoo ra.

22 Wala ir mma baa ir Koyoo ma canse wala?
Ir mma bara nda gaabi nda a wala?

Ir teegoyey kul ma Irkoy beerandi

23 «Haya kul ga bisa», amma man'ti haya kul ra nafaw goo, «haya kul ga bisa», amma man'ti haya kul no ma boro tonton.

24 Boro kul masi nga boŋ gomnoo ceeci, a ma nga cinaa gomnoo ceeci.

25 Haya kul kaŋ ga neerandi hamey yooboo ra, w'a ŋaa, war biney masi war gurzugay ŋi maaganda se,

26 zama «adunŋa nda haya kul kaŋ goo a ra man'ti kala ir Koyoo wane»‡.

27 Nda borey kaŋ si naanay Irkoy ra, affoo na war cee war ma kaa ka hoyandi nga do, de war yadda ka koy, haya dumi kul kaŋ gorandi war jine, w'a ŋaa, war biney masi war gurzugay.

28 Amma nda boro nee war se: «Hamoo woo nka sargandi toorey maaney ga», war mas'a ŋaa, boraa kaŋ na war bayrandi maaganda se, binoo masi koy a gurzugay.

29 Woo kaŋ ay goo m'a har, man'ti war biney ŧennoo ga ay goo, ŋi wanoo ga ay goo. Zama macin se boro foo bine ŧennoo g'ay borcintaraa kaŋ ay duu a ciiti?

30 Nda agay, ay ga albarka tee Irkoy se ŋaahayaa kaŋ ay g'a ŋaa maaganda se, macin se ay ga wowandi hayaa kaŋ ay na albarkaa dan a se maaganda?

‡ 10:26 10.26 Zabur 24.1.

³¹ Woo se, a ma tee war mma ṅaa, wala war mma haṅ, wala haya kul kaṅ war goo m'a tee, w'a tee ka Irkoy beerandi.

³² War masi tee addalil kaṅ ga boro kaṅandi, a ma tee Alyahuudey, wala Grekey, wala Irkoy Egilizoo.

³³ W'ay takaa tee, ay ga ceeci ya kan borey kul se haya kul here, man'ti ay boṅ gomnoo no ay g'a ceeci, boro boobaa wanoo no ay g'a ceeci hala i ma duu ka hallasi.

11

¹ W'ay guna ka tee takaa kaṅ nda ay ga Almasihu guna ka tee.

Boro bankaaray takaa Egilizoo ra

² Ay ga war saabu nda kaṅ war ga hongu agay haya kul ra nda mo kaṅ war ga alaadawey dii nda takaa kaṅ nda ay n'i noo war se.

³ Amma ay ga baa war ma bay kaṅ Almasihu ti aru kul boṅkoynoo, woy boṅkoynoo ti kurṅoo, Almasihu boṅkoynoo ti Irkoy.

⁴ Aru kul kaṅ ga Irkoy ṅaaray wala a ga annabitaray tee, de boṅoo ga guma, bora na nga boṅkoynoo kaynandi.

⁵ Amma woy kul kaṅ ga Irkoy ṅaaray wala a ga annabitaray tee boṅoo si guma, bora na nga boṅkoynoo kaynandi, zama nga nda woy kaṅ na nga boṅoo cebu kul ti affoo.

⁶ Woy kaṅ si nga boṅoo gum, a ma nga hinbirey mo kosu. Aywa, nda haawi no woy se a ma nga hinbirey kosu wala a m'i cebu, a ma nga boṅoo gum.

⁷ Aru si hima ka nga boŋoo gum, zama Irkoy himakasinaa nda nga daržaa no, amma woy man'ti kala aru daržaa.

⁸ Zama haya kaŋ se man'ti aru ka hun woy ra, woy ka hun aru ra.

⁹ Koyne mo aru mana takandi woy se, amma woy mana takandi kala aru se.

¹⁰ Woo maaganda se hini tammaasa ga hima ka bara woy boŋ ga* almalaykey sabbu se.

¹¹ Woo kul, ir Koyoo do woy sii no bila aru, aru sii no bila woy.

¹² Zama takaa kaŋ nda woy mana hun kala aru ra, takaa din da woy no ka aru hay, i kul mana hun kala Irkoy do.

¹³ War hunday ma guna: a ga hima woy ma Irkoy ŋaaray boŋoo si guma wala?

¹⁴ Adamizetaray hunday nka si bayrandi war se kaŋ aru, nda nga hinhirey ga kuu, kaynayan no a se?

¹⁵ Amma woy, nda nga hinhirey ga kuu, man'ti beeray no a se wala? Zama hinbiroo mana nondi [a se] kala sanda gumtaafa.

¹⁶ Amma nda boro goo no kaŋ ga baa nga ma hayey wey kakaw, a sii ir nda Irkoy Egilizey alaadaa ra.

Takaa kaŋ nda ir Koyoo ŋaahayaa ga ŋandi

¹⁷ Nda ay na war yaamar nda hayey wey, ay si war saabu, zama nda war marga, war si koy jine, amma war mma jaase.

* **11:10 11.10** «Woo maaganda se hini tammaasa ga hima ka bara woy boŋ ga», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «Woo maaganda se woyoo boŋoo takaa, hinoo ma bara a kone».

18 Haya jinaa ti, waati kan Egilizoo marga, ay maa kan fay-fayyan goo war game, ay ga naanay kan cimi goo šennoo woo ra.

19 Kala mo kondayyan ma bara war game hala borey kan ga laadir ma bayrandi.

20 Waati kan war ga marga, man'ti ir Koyoo ŋaahayaa no war g'a ŋaa,

21 zama ŋaayanoo waatoo ga, boro foo kul mma cahã ka nga boŋ ŋaahayaa ŋaa. Woo ra affooyan ga heray, affooyan ga suu.

22 Adiši war nka sii nda hugu kan ra war ga ŋaa ka han? Wala Irkoy Egilizoo no war g'a kaynandi ka borey haawandi kan sii nda haya? Macin no y'a har war se? Ya war saabu wala? Kalaa, woo ga ay si war saabu.

23 Hayaa kan ay n'a noo war se, ya na duu a kala ir Koyoo ga: ir Koyoo Isa, cijinoo kan ra i g'a nondi, a na takula zaa

24 ka albarka dan Irkoy se, a n'a dunbu ka nee: «Woo ti ay gaahamoo kan ga nondi war sabbu se, wa woo tee hala war ma hongu agay.»†

25 Taka follokaa no a n'a tee ka potoo zaa hawraa banda ga, a nee: «Potoo woo man'ti kala amaana taagaa kan ga zandi ay kuroo ra. Wa woo tee, waati kul kan war n'a han, a ma tee hala war ma hongu agay.»‡

26 Zama waati kul kan war na takulaa woo ŋaa ka potoo hayaa han, ir Koyoo buuyanoo no war g'a har hala waati kan a ma kaa.

27 Woo sabbu se boro kan na takulaa ŋaa, wala a n'ir Koyoo potoo hayaa han nda taka kan si

† 11:24 11.24 Luka 22.19. ‡ 11:25 11.25 Luka 22.20.

hima, bora n'ir Koyoo gaahamoo nda nga kuroo kuta.

²⁸ Woo se kala boro foo kul ma nga boŋ guna jina a ma duu ka ŋaa takulaa ra ka haŋ potoo hayaa ra,

²⁹ zama boro kaŋ ŋaa, a haŋ bila nda a ma hongu ir Koyoo gaahamoo, bora kate nga boŋ ga ciiti.

³⁰ Woo maaganda se war ra, boro boobo ga felaw, i ga wirci, de mo iboobo faati.

³¹ Nda a gar ir nk'ir boŋ guna jina, ir si ciitandi.

³² Amma ir Koyoo no m'ir ciiti k'ir aladabu hala ir nda aduŋna masi zukandi cere bande.

³³ Adiši ag'armey, waati kaŋ war ga marga ka ŋaa, wa cere batu.

³⁴ Boro kaŋ ga heray, a ma ŋaa hugey do jina, hala war masi marga ciitiyan se. Hayey kaŋ cindi šennoo, ay g'i hanse waati kaŋ ay kaa war do.

12

Irkoy Hundoo nooyaney

¹ Ag'armey, haya kaŋ ti Irkoy Hundoo nooyaney, ay si baa war ma jaŋ ka duu ngi fahamaa.

² War ga bay kaŋ waatoo kaŋ war ga tee kutakaw, tooru benbawey no ma war gongu ka koy.

³ Woo se ay ga war bayrandi kaŋ boro kul kaŋ Irkoy Hundoo n'a tuti a ma šelaŋ si nee: «Isa ma laali»*, boro kul mo si hin ka nee: «Ay Koyoo Isa» nda man'ti Hundi Henanantaa k'a tuti a m'a har.

* **12:3 12.3** «Isa ma laali», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «Isa laali».

⁴ Anneemaa nooyaney dumi-dumiyan no, amma Hundi follokaa no m'i noo,

⁵ Irkoy goyey dumi-dumiyan no, amma Koy follokaa se i ga teendi.

⁶ Irkoy goy takawey dumi-dumiyan no, amma Irkoy follokaa k'i kul tee k'i dan borey biney ra.

⁷ Nooyanoo kan Irkoy Hundoo g'a noo boro foo kul se ga Irkoy Hundoo hinoo cebe nafaw se.

⁸ Irkoy Hundoo ga boro foo noo lakkal šenni, Irkoy Hundi follokaa ga boro foo noo bayray šenni.

⁹ Irkoy Hundi follokaa ga boro foo noo naanayyan, Irkoy Hundi follokaa ga boro foo noo anneemaa nooyanyan kan ti ka boro du-ubaaandi.

¹⁰ A ga boro foo noo kayfi teeyan, a ga boro foo noo annabitaray, a ga boro foo noo a ma Irkoy Hundoo hayey nda hayey kan man'ti Irkoy Hundoo wane fay-fay k'i kaa cere ra, a ga boro foo noo ka šenni dumi-dumiyan šelan, a ga affoo mo noo a ma šenney feeri.

¹¹ Amma wey kul, Irkoy Hundi follokaa no m'i tee ka nooyaney zamna boro foo kul se nda woo kan ga kan Irkoy Hundoo se.

Gaaham man'ti kala affoo, amma nga nongey ga boobo

¹² Sanda takaa kan nda gaaham man'ti kala affoo, amma a goo nda nongu booboyan, gaahamoo nongey nda ngi booboyanoo kul, i man'ti kala gaaham folloku, takaa din da ti Almasihu mo.

13 Zama ir kul batizandi ka tee gaaham folloku Hundi folloku albarkaa ra[†], a ma tee Alyahuudu, wala Grek, wala bajna, wala borcin, ir kul han Hundi folloku ra.

14 Gaaham mo man'ti nongu folloku, nga nongey ga boobo.

15 Nda cee nka nee: «Zama ay man'ti kabe, ay sii gaaham ra.» De woo maaganda se a sii gaaham ra wala?

16 Nda hanja nee: «Zama ay man'ti moo, ay sii gaaham ra.» De woo maaganda se a sii gaaham ra wala?

17 Nda boro gaahamoo kul man'ti kala moo, man nongoo kan nda boro ga maa? Nda gaaham kul man'ti kala nongu kan nda boro ga maa, man nongoo kan nda boro ga maa haya hew?

18 Irkoy nka nongu foo kul dan gaaham ra nda takaa kan ga kan a se.

19 Nda a kul man'ti kala nongu folloku, man ra gaahamoo goo?

20 Nongu boobo goo gaaham ra, amma gaaham folloku no.

21 Moo si hin ka nee kabe se: «Ay si almuraadu nda ni.» Wala koyne mo bon ma nee cee se: «Ay si almuraadu nda ni.»

22 Nda cimi, gaaham nongey kan ir g'i himandi hayayan kan sii nda gaabi, ngi ga ir ga hanse ka too.

[†] 12:13 12.13 «Zama ir kul batizandi ka tee gaaham folloku Hundi folloku albarkaa ra», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «Zama ir kul batizandiHundi folloku ra gaaham follokaa nafaa se», affaa ti «Zama ir kul batizandiHundi folloku ra ka tee gaaham folloku».

²³ Boro gaahamoo nongey kaŋ ir g'i himandi nonguyan kaŋ si hima nda beeray beeri, ir g'i kuubi k'i bere nda beeray kaŋ ga hanse ka beeri, de mo ir nongey kaŋ ir ga haw i ma diyandi, ir ga hanse ka lakkal tee i se.

²⁴ Nongey kaŋ ir si haw nda ey, si too boro ma hanse ka lakkal tee i se. Irkoy nka gaaham tee ka nongey kaŋ sii nda beeray beeri noo beeray kaŋ ga hanse ka beeri,

²⁵ hala fay-fayyan masi huru gaaham ra, gaaham nongey kul ma lakkal follokaa dan cere se.

²⁶ Nda nongu foo ga zarabi, nongey kul mma zarabi a bande, nda nongu foo duu darža, nongey kul mma jaali a bande.

²⁷ War, war man'ti kala Almasihu gaahamoo, war affoo kul man'ti kala nga gaahamoo nongey affoo.

²⁸ Irkoy na boroyan gorandi Egilizoo ra: ijinaa man'ti kala diyawey, ihinkantoo annabey, ihinzantoo cawandikey, woo banda ga, nooyaney kaŋ ti: kayfi teeyan, nda anneemaa nooyaney ka boro duubaanandi, nda ka gaakasinay, nda ka Egilizoo juwal, nda ka šenni dumi-dumiyan har.

²⁹ Borey kul ti diyaw wala? Borey kul ti annabi wala? Borey kul ti cawandikaw wala? Borey kul no ma kayfi tee wala?

³⁰ Borey kul ka duu anneemaa nooyanoo ka borey duubaanandi wala? Borey kul no ma šenni dumi-dumiyan šelan wala? Borey kul no ma hin ka šenney feeri wala?

³¹ Wa hanse ka baa anneemaa nooyan

babbeerey.‡

Sohõ ay ga war cebe fondawey ihenna.

13

Baji bisa haya kul

¹ Ba nda ay ga šenney šelan kan borey g'i šelan
hala ka šenney šelan kan almalaykey g'i
šelan,

amma nda ay si baa boro*,
ay ga hima nda guuru kan ga kara-kara de, wala
haya kan ga dunduŋ de.

² Koyne mo nda ay duu annabitaray,
de ay ga sirrey kul bay, de ay duu bayraa kul,
de mo nda ay duu naanay beeri kan ga kate ya
hin ka tondi honduyan ganandi,
amma nda a gar ay si baa boro, ay man'ti baffoo.

³ Ba nda ay g'ay almaanoo kul zamna her-
aykoyney se,
de ay g'ay kunturoo noo i m'a ton†,
amma nda a gar ay si baa boro, a si haya kul
hanse ya ne.

⁴ Baji ga suuri, a ga boori,

a si canse, [baji] si bolsay, a si fooma,

⁵ a si goy meera tee, a si nga boŋ nafaa ceeci,

a si dukur, a si dori dii,

⁶ a si paali nda šerretaray janjay,

‡ **12:31 12.31** «Wa hanse ka baa anneemaa nooyan babbeerey»,
Grek šenni ra, almaganaa faa ti «War ga hanse ka baa anneemaa
nooyan babbeerey». * **13:1 13.1** Bajoo woo ti: boro ma baa
boro, ma baa Irkoy. † **13:3 13.3** «i m'a ton», hantum fooyan ga
nee «hala ya duu ka bolsay».

a ga paali nda cimi.

⁷ Baji ga hinžee haya kul ra, a ga naanay haya kul, a ga haya kul naata, a ga haya kul muje.

⁸ Baji si ben abada.

Annabitaray ga kaa ka ben, šenney ga kaa ka nanandi, bayray ga kaa ka ben.

⁹ Sohō bayray jere bara ir se, ir annabitaraa man'ti kala jere.

¹⁰ Amma waati kaŋ woo kaŋ ga timme kaa, woo kaŋ ti jere ga kaa ka ben.

¹¹ Waatoo kaŋ ay ga tee zanka kaccu, ay ga šelan sanda zanka kaccu, ay ga miile sanda zanka kaccu, ay ga hongu sanda zanka kaccu.

Waatoo kaŋ ay tee aru, ay benandi nda zankakaccutaray hayey.

¹² Sohō diji‡ nda ir ga dii, a si kaaray, amma ir ga kaa ka dii moo nda moo.

Sohō ay bayraa man'ti kala jere, amma ay bayraa ga kaa ka timme sanda takaa kaŋ nda Irkoy g'ay bay.

¹³ Haya hinzaa kaŋ ga cindi ne:

naanay, nda naata, nda baji,

amma hayey wey kul ibeeroo man'ti kala baji.

14

Takaa kaŋ nda Irkoy Hundoo nooyaney ga goy Egilizoo ra

‡ **13:12 13.12** Waatoo din dijeŋ si tee kala guuru ra. Woo se boro si dii a ra ka boori.

¹ Wa hanga baji, wa hanse ka baa Irkoy Hundoo nooyaney, waaniwaani ka annabi goy tee.

² Boro kaŋ ga šenni tana šelaŋ, man'ti borey se a ga šelaŋ, Irkoy se a ga šelaŋ, zama boro kul si faham a se. Irkoy Hundoo albarkaa ra a ga sirriyaŋ har.

³ Amma boro kaŋ ga annabi goy tee si šelaŋ kala borey se hala i ma duu nafaw, nda hoyray, nda bineyaynay.

⁴ Boro kaŋ ga šenni tana šelaŋ, nga boŋ no a g'a nafa, amma boro kaŋ ga annabi goy tee ga Egilizoo nafa.

⁵ Ay si baa kala war kul ma šenni dumi-dumiyaŋ šelaŋ, amma ay baa war ma annabi goy tee ka bisa ey. Boro kaŋ ga annabi goy tee bisa boro kaŋ ga šenni dumi-dumiyaŋ šelaŋ, wala mo bora kaŋ ga šenni dumi-dumiyaŋ šelaŋ ma šenney feeri kaŋ a n'i har hala Egilizoo ma duu nafaw.

⁶ Sohō ag'armey, ir ma daŋ kaŋ ay koy war do ka šenni dumi-dumiyaŋ šelaŋ: macin no ay g'a hanse war se nda man'ti Irkoy bangayyan no, wala bayray, wala annabi šenni, wala cawandiyan no ay g'a har?

⁷ Takaa kaŋ nda hayey kaŋ ra hundi sii goo nda jinde, sanda laati wala kurbu beeri, nda jindey si fay, taka foo nda boro ga bay hayaa kaŋ laato wala kurbu beeroo hēenoo g'a har?

⁸ Nda a gar laati beeri jindoo nka si henan, may no ma soolu wongoo se?*

* **14:8 14.8** Zamanoo din ra laati beeroo hēenoo, wongu tammaasa no.

⁹ Takaa din da war, nda war deenoo si filla deede kaɗ ga fahamandi, taka foo nda boro ga hayaa bay kaɗ harandi? War mma ŧelan hewoo ra.

¹⁰ Šenni dumi hinna kul kaɗ bara adupɗa ra, affoo sii i ra kaɗ sii nda almagana.

¹¹ Deene ŧenni kaɗ ay s'a bay, ay ga tee bora kaɗ g'a ŧelan se yaw, bora mo ga tee ya ne yaw.

¹² War mo, takaa din da, zama war ga hanse ka baa Irkoy Hundoo nooyaney, w'i ceeci nda booboyan Egilizoo nafaa se.

¹³ Woo maaganda se boro kaɗ ga ŧenni tana ŧelan ma Irkoy ɗaaray nga m'a feeri.

¹⁴ [Zama] nda ay ga ɗaaray ŧenni tana ra, ay hundoo ga ɗaaray, amma ay lakkaloo si baffoo tee.

¹⁵ Macin no y'a tee? Ay ga ɗaaray nda ay hundoo, amma ay ga ɗaaray nda ay lakkaloo mo. Ay ga dooni nda ay hundoo, amma ay ga dooni nda ay lakkaloo mo.

¹⁶ Zama nda n'ga albarka daɗ Irkoy se nda ni hundoo hinne, boro kaɗ si faham hayaa kaɗ n'goo m'a har se kaɗ goo margaroo ra, taka foo nda a ga hin ka nee: «Amin» ni albarka daɗyanoo se, ka gar hayaa kaɗ n'n'a har a si faham a se?

¹⁷ Cimi no n'na albarka daɗ ka boori, amma boro faa mana duu nafaw.

¹⁸ Ay ga albarka daɗ Irkoy se kaɗ ay ga ŧenni dumi-dumiyaɗ ŧelan ka bisa war kul,

¹⁹ amma Egiliz margaroo ra, ay baa ya kalima guu ŧelan nda ay lakkaloo ka borey cawandi ka bisa kalima zenber woy (10.000) ŧenni tana ra.

²⁰ Ag'armey, war masi miile sanda zankayan, ifutu here wa tee zankayan, amma miileyan here wa tee boroyan kan tee ka timme.

²¹ A hantumandi asariyaa ra ka nee:

«Šenni tanayan
nda mee waaniyan nda
ay ga šelan jamaa woo se,
ba woo ra i si hanajer ya ne.»
Ir Koyoo k'a har.»†

²² Adiši šenni dumi-dumey man'ti kala tam-maasa, man'ti ganakey se, borey kan man'ti ganakawyan se a ga tee tammaasa. Amma annabitaray man'ti tammaasa borey kan man'ti ganakaw se, ganakey se a ga tee tammaasa.

²³ Nda Egilizoo kul marga, de i kul ga šenni dumi-dumiyan šelan, de boroyan kan si faham wala boroyan kan man'ti ganakaw huru kate, i si nee kan war nka hollo wala?

²⁴ Amma nda borey kul ga annabi goy tee, de boro kan man'ti ganakaw wala boro kan si faham huru kate, i kul ga hayaa har a se kan ti a, borey kul ga nga lakkaloo bay.

²⁵ Hayey kan a g'i tugu nga binoo ra ga fatawandi, woo ra a ga nga ndumoo ka sujudu ka Irkoy beerandi ka bayrandi ka nee: «Cimi no kan Irkoy goo war game.»‡

Takaa kan nda Egilizoo hayey ma teendi

²⁶ Ag'armey, macin no ir m'a tee? Waati kan war ga marga, boro foo ga bayti don, affoo ga cawandi, affoo ga šenni tana šelan, affoo ga

† 14:21 14.21 Ezayi 28.11-12. ‡ 14:25 14.25 Ezayi 45.14; Zakarya 8.23.

bangayyan har, affoo ga šenney feeri, war affoo kul ma haya tee. Haya kul kaŋ war g'a tee ma tee nafaw se.

²⁷ Nda boro ga šenni tana šelaŋ, a ma tee boro hinka, nda a boobo a ma tee boro hinza, i m'a tee affoo-foo, boro foo m'a feeri.

²⁸ Nda šenni feerikaw sii no, a ma dangay Egilizoo ra, a ma šelaŋ nga boŋ se nda Irkoy se.Š

²⁹ Annabey, ngi boro hinka wala ihinza ma šelaŋ, borey jerey ma ngi šennoo guna.

³⁰ Nda Irkoy na haya bangandi boro tana se kaŋ goo no, boro jinaa ma dangay.

³¹ War kul ga hin ka annabi goy tee affoo-foo, hala borey kul ma caw, i kul ma hoyrayandi.

³² Annabey kaŋ goo ngi annabitaraa ra ga hin ngi boŋ.

³³ Irkoy man'ti hoolo-hoolo Irkoy, alaafiya Irkoy no.

Sanda takaa kaŋ nda a ga teendi Irkoy boro henanantey Egilizey kul ra,

³⁴ woyey ma dangay Egilizoo margarey ra, zama a si bisa i se i ma šelaŋ. I ma ngi boŋ yeeti ganda takaa kaŋ nda ašariyaa hunday n'a har.*

³⁵ Nda haya goo no kaŋ i ga baa ngi ma faham a se, i ma ngi kurŋey hãa nda a hugey do, zama haawi no woy ma šelaŋ Egilizoo margari ra.

³⁶ War do Irkoy meešennoo hun wala? War hinne ti borey kaŋ duu a wala?

³⁷ Nda boro ga hongu annabi ti nga wala boro kaŋ duu Irkoy Hundoo nooyan, a ma bay kaŋ

Š **14:28 14.28** «Irkoy se», Grek šenni ra, almaganaa faa ti «Irkoy maapoo ga». * **14:34 14.34** Sintinoo 3.16.

hayey kaŋ ay g'i hantum war se ir Koyoo yaamar no.

³⁸ Boro kaŋ wanji woo, Irkoy si yadda boraa ga.

³⁹ Woo se ag'armey, wa hanse ka baa ka annabi goy tee, war masi šenni dumi-dumiyaŋ haryanoo ganji.

⁴⁰ Amma hayey kul ma teendi beeray ra, i kul ma teendi nda fonadaa.

15

Almasihu tunyanoo

¹ Ag'armey, ay ga war hongandi kaŋ Alhabar Boryaa kaŋ ay n'a har war se, kaŋ war duu a, de mo war tabati a ra,

² nga albarkaa ra war goo ma hallasi nda war na šennoo dii nda takaa kaŋ nda ay n'a har war se, nda man'ti woo, war nka naanay yaada.

³ Woo kaŋ ay duu a ti haya jinaa kaŋ ay n'a har war se kaŋ ti Almasihu mana buu kala ir zunubey se, sanda takaa kaŋ nda Citaaboo n'a har.*

⁴ I n'a daŋ saaraa ra, amma jirbi hinzantoo hane a tun, sanda takaa kaŋ nda Citaaboo n'a har.†

⁵ A bangay Piyer se, nga banda ga, a bangay taalibi woy cindi hinkaa (12) mo se.

⁶ Woo banda ga, waati follokaa ra a bangay haya kaŋ bisa boro zangu guu (500) se ir armey ra, ngi jere beeroo kul ga huna hala hõ, amma affooyaŋ faati.

* 15:3 15.3 Ezayi 53.5-12. † 15:4 15.4 Zabur 16.10; Oze 6.2.

⁷ Woo banda ga, a bangay Žak se, nga banda ga, a bangay diyawey kul se.

⁸ Woo kul banda ga, a bangay ba agay se, agay kaŋ ga hima nda zanka kaŋ hayandi za nga waatoo mana too.

⁹ Zama agay ti diyawey ikaccaa, agay kaŋ si hima ka ciyandi diyaw, zama ay na Irkoy Egilizoo gurzugay.

¹⁰ Amma Irkoy anneemaa ra, ay tee woo kaŋ ay ti a. Nga anneemaa ay here mana tee yaada. Ay hanse ka taabi ka bisa i kul, amma man'ti agay no, Irkoy anneemaa no kaŋ goo ay bande.

¹¹ A ma tee agay wala a ma tee ngi, woo ti hayaa kaŋ ir g'a waazu, woo ti hayaa kaŋ war naanay a.

Bukawey tunyanoo

¹² Nda ir ga waazu kaŋ Almasihu tun bukawey ra, taka foo nda war affooyan ga nee kaŋ bukawey tunyanoo si bara?

¹³ Nda bukawey tunyanoo si bara, adiŋi Almasihu mo mana tun.

¹⁴ Nda Almasihu mana tun, adiŋi ir waazoo [mo] man'ti kala yaada, ir naanaa mo man'ti kala yaada.

¹⁵ De mo ir ga kaa ka garandi seedeooru Irkoy se, zama ir na seedeoorutaray tee ka nee kaŋ Irkoy na Almasihu tunandi, ka gar a man'a tunandi, nda cimi no kaŋ bukawey si tun.

¹⁶ Nda bukawey si tun, Almasihu mo mana tun.

¹⁷ Nda Almasihu mana tun, war naanaa man'ti kala yaada, hala sohõ war zunubey no ma war juwal.

18 Borey mo kaŋ faati i goo Almasihu bande halaci.

19 Nda adupna woo de ra ir ga naata Almasihu ra, ir jaase borey kul.

20 Sohõ, nda cimi Almasihu tun bukawey ra, borey kaŋ faati, nga ti ngi boro jinaa kaŋ tun.

21 Zama boro foo sabboo ka kate buuyan, takaa din da bukawey tunyanoo kaa boro foo sabboo ra.

22 Takaa kaŋ nda Adama sabboo se borey kul ga buu, takaa din da, i kul ga kaa ka huna Almasihu sabboo ra.

23 Boro foo kul nda nga waatoo: Almasihu ti boro jinaa, nga banda ga, borey kaŋ ti Almasihu wane nga kaayanoo ga.

24 Woo kul banda ga, benantaa ga kaa, waatoo kaŋ a ga jineborotaray kul, nda hini kul, nda gaabi kul halaci ka Laamaa daŋ Irkoy ir Baaba kaboo ra.

25 Zama a tilasu a ma laama hala waati kaŋ Irkoy ma iberey kul daŋ nga cewey cire.

26 Iberi kokorantaa kaŋ ga halacandi man'ti kala buuyan.

27 Woo maaganda se Citaaboo nee: «A na hayey kul daŋ cewey cire.»‡ Amma nda i nee hayey kul sii kala a cire, šikka sii kaŋ bora a kaŋ na hayey kul daŋ a cire sii a ra.

28 Waati kaŋ hayey kul huru Almasihu cire ka ben, waatoo din Irkoy Iz'aroo hunday [mo] huru bora a cire kaŋ na hayey kul daŋ Iz'aroo cire, hala Irkoy ma bara haya kul boŋ.

‡ 15:27 15.27 Zabur 8.7.

²⁹ Nda man'ti woo, macin no borey kaŋ batize bukawey se g'a tee? Nda šikka sii kaŋ bukawey si tun, macin se borey ga batize i se?

³⁰ Ir hunday, macin se waati kul ir goo farratay ra?

³¹ [Ag'armey,] zaari kul ay goo buuyan mee ga. Addaliloo kaŋ kate ya woo har man'ti kala war nda ay ga fooma Almasihu Isa ir Koyoo albarkaa ra.

³² Nda a gar ya nka ganjihoogawey tangam Efez koyraa ra nda adamizey hinne takaa, macin ti nafaa kaŋ ay ga duu a nda bukawey si tun? Adiši «ir ma ŋaa, ir ma haŋ, zama suba ir ga buu»§.

³³ War masi war boŋ darga: cere futu ga boro bere.

³⁴ Wa yee kate fondaa ga, war masi zunubu tee, zama boroyaŋ war ra si Irkoy bay, ay g'a har hala war ma haw.

Takaa kaŋ nda bukawey ga tun

³⁵ Boro foo ga hin ka hãa ka nee: «Adiši taka foo nda bukawey ga tun? Gaaham dumi foo nda i ga kaa?»

³⁶ Saama! Dumi kaŋ n'n'a say ni faaroo ra, a mma buu jina a ma yee ka huna.

³⁷ Woo kaŋ n'g'a say man'ti dumaroo kaŋ ga kaa ka fatta no n'n'a say, amma gurunbu de no n'g'a say, a ma tee alkama wala dumi foo,

³⁸ Irkoy g'a noo kunturu kaŋ a baa. Dumi kul a g'a noo kunturu kaŋ nda a ga hima.

³⁹ Baahunantey affoo nda affoo gaahamoo si hima. Adamizey wanoo ti dumi foo, adabbawey

wanoo ti affoo, cirawey wanoo ti affoo, hamii-sawey wanoo ti affoo.

⁴⁰ Wa hayey guna kaŋ goo beenaa ra. Ngi kunturey nda laboo waney kunturey ga fay, hayaa kaŋ g'i fay man'ti kala beene waney annuuraa nda laboo waney annuura man'ti affoo.

⁴¹ Affoo ti waynaa annuuraa, affoo ti handoo annuuraa, affoo ti handarawey annuuraa, ba handaray foo annuuraa ga fay nda affoo wanoo.

⁴² Takaa din da ti bukawey tunyanoo takaa, kunturoo mma huru laboo cire ka funbu, a ga tun bila funbuyan.

⁴³ A ga huru laboo ra sanda yaada, a ga tun nda darža, a ga huru laboo ra, a sii nda gaabi, a ga tun nda hini.

⁴⁴ A ga huru laboo ra nga koonu, amma a ga tun nda kunturu kaŋ hun Irkoy do. Nda kunturu koonu goo no, kunturu mo goo no kaŋ hun Irkoy do.

⁴⁵ Woo se a hantumandi Citaaboo ra ka nee: «Boro jinaa kaŋ ti Adama tee hundikoyni.»* Adama kokorantaa† tee hundi kaŋ ga hunayan noo.

⁴⁶ Amma woo kaŋ hun Irkoy do man'ti ijinaa, kunturu koonoo ti ijinaa, nga banda ga, woo kaŋ hun Irkoy do ga kaa.

⁴⁷ Adama jinaa kaŋ zandi labuhamnoo ra sii kala laboo ga, Adama hinkantoo mana hun kala beenaa ra.

⁴⁸ Takaa kaŋ boraa kaŋ teendi nda labu ga hima a, nga da no wey kaŋ goo laboo ga, ga

* **15:45 15.45** Sintinoo 2.7. † **15:45 15.45** Adama kokorantaa ti Almasihu.

hima nda a. Koyme mo takaa kaŋ boraa kaŋ goo beenaa ra ga hima a, nga da no wey kaŋ goo beenaa ra ga hima nda a.

⁴⁹ Takaa kaŋ nda ir ga hima nda boraa kaŋ goo laboo ga, ir ga kaa ka hima nda woo kaŋ goo beenaa ra.

⁵⁰ Ag'armey, hayaa kaŋ ay g'a har ti: gaaham nda kuri si hin ka Irkoy Laamaa tubu, haya kaŋ ga hin ka funbu si hin ka nongu kaŋ ra haya kul si funbu tubu.

⁵¹ Nga ne, ay ga sirri foo har war se: ir kul si kaa ka faati, amma ir kul ga kaa ka barmay,

⁵² dogoo din da, moomiti foo ga, laati beeroo hēeni koraa ga, laatoo ga hēe da, bukawey ga tun, i si hin ka funbu, de ir, ir ga barmay.

⁵³ Zama a nka tilasu kunturoo woo kaŋ ga kaa ka funbu ma haya kaŋ si hin ka funbu daŋ k'a tee sanda darbay, kunturoo woo kaŋ ga kaa ka buu ma haya kaŋ si hin ka buu daŋ k'a tee sanda darbay.

⁵⁴ Waati kaŋ kunturoo woo kaŋ ga kaa ka funbu na haya kaŋ si hin ka funbu daŋ k'a tee sanda darbay, kunturoo woo kaŋ ga kaa ka buu na haya kaŋ si hin ka buu daŋ k'a tee sanda darbay, waatoo din šennoo kaŋ hantumandi Citaaboo ra ga kaa ka tabati: «Buuyan gonandi ka dere pat.»‡

⁵⁵ «Aywa, buuyan, man ni hinoo?

Buuyan, man ni naajoo kaŋ ga wiiya?»§

⁵⁶ Buuyan naajoo kaŋ ga wiiya ti zunubu, zunubu gaaboo ti ašariyaa.

‡ 15:54 15.54 Ezayi 25.8. § 15:55 15.55 Oze 13.14.

⁵⁷ Amma albarka ma bara Irkoy se kaŋ n'ir noo hini ir Koyoo Isa Almasihu albarkaa ra.

⁵⁸ Woo se ag'armey, ay baakey, wa gaabandi, war masi bere-bere, war ma koy jine waati kul ir Koyoo goyoo ra, zama war ga bay kaŋ war goyoo si tee yaada ir Koyoo albarkaa ra.

16

Nooroo kaŋ ga margandi k'ir armey faaba

¹ Haya kaŋ ti nooroo kaŋ ga margandi Irkoy boro henanantey* se, woo kaŋ ay n'a yaamar Galati gandaa Egilizey se, war mo ma takaa din da tee.

² Jirbiiyye foo kul, zaari jinaa kaŋ ti alhadoo, war boro foo kul, woo kaŋ a ga hin a, a m'a kaa nga duuraa ra k'a dan jere ga nga do, i masi koy naŋ hala waati kaŋ ay kaa war do ka noorey marga.

³ Waati kaŋ ay too no din, borey kaŋ war n'i suuba, ay g'i sanba Žerizalem nda batagayan nda war gaakasinaa.

⁴ Nda ay koyyanoo goo nda addalil mo, ay ga huru i jine ir ma koy.

Pol ga šelan nga naarumawey ga

⁵ Ay ga naaru ka Masedoni gandaa kottu ka koy war do, zama ay ga bisa nda no din.

⁶ A ga hin ka tee ya waati tee war do, wala hunday ya jiyaa tee war do hala war m'ay faaba naarumaa nongu kul kaŋ ra ay ga koy.

* **16:1 16.1** Boro henanantey sii kala Žerizalem, Rom borey batagaa 15.25-26.

⁷ Zama hiino ay si baa ya dii war hinne ka bisa, ay ga naata ya waati tee war bande nda ir Koyoo yadda.

⁸ Amma ay ga cindi ne Efez hala Pantekotoo jingaroo ga,

⁹ zama mee beeri feeri ya ne kan ga hanse ka boori ay goyoo se, amma ag'iberey ga boobo.

¹⁰ Nda Timote kaa, war masi nan a ma hunbur haya kul war game, zama ir Koyoo goyoo ra a goo sanda agay.

¹¹ Boro kul mas'a kaynandi, w'a faaba hala a ma kaa ay do nda alaafiya, zama ay goo m'a batu, nga nda ir armye.

¹² Haya kan ti ir armaa Apolos, cee booboyan ay n'a wiri a ga a ma koy war do, nga nda ir armye, amma man'ti nga anniyaa no, nga ma koy sohō da. Za a duu fondo, a ga koy.

Hoyray kokorantey nda fooyanoo

¹³ Wa hanna cijin nda zaari, wa gaabandi ka cindi naanaa ra, wa bine tee, wa tee gaabikoyniyan.

¹⁴ Hayey kul kan ga teendi war game, i ma teendi baji ra.

¹⁵ Ag'armey, ay ga war hoyray, war ga bay kan Stefanas nda nga hugoo borey ti boro jinawey kan naanay Akay gandaa ra. I hanse ka Irkoy boro henanantey faaba.

¹⁶ Borey wey mo, wa hanajer i se, ngi nda ngi goykasinawey kul.

¹⁷ Ay ga naali nda Stefanas, nda Fortinatus, nda Akayik kaayanoo, zama war dumaa ga, i yee ya ne war dogoo ra.

¹⁸ I na agay nda war biney yaynandi. Wa borey wey dumey beerandi.

¹⁹ Azi gandaa Egilizey ga war foo. Akilas, nda Priska, nda Egilizoo kaŋ ga marga ngi hugoo ra ga hanse ka war foo ir Koyoo maapoo ra.

²⁰ Ir armyey kul ga war foo. Wa cere foo nda summuyan henanante.

²¹ Agay hunday Pol kaboo ka fooyanoo hantum.

²² Boro kaŋ si baa ir Koyoo, bora ma laali. Maranata! (maanaa «kaa, ir Koyoo!»)

²³ Ir Koyoo Isa anneemaa ma bara war bande.

²⁴ Ay ga baa war kul Almasihu Isa albarkaa ra.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328